

УДК 327.57

ВЗАЄМОДІЯ У СФЕРІ НАУКИ ТА ОСВІТИ ЯК ФАКТОР ЗМІЦНЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Бірічева Є. В.

Кандидат філософських наук, викладач кафедри філософії Інституту філософії та права Уральського Відділення Російської Академії Наук, Росія, м. Єкатеринбург.

Колмакова С. С.

Студентка 4-го курсу спеціалізації «Міжнародні відносини» Інституту соціальних та політичних наук Уральського федерального університету імені першого Президента Росії Б. М. Єльцина, Росія, м. Єкатеринбург.

Піксаєва К. Ю.

Студентка 4-го курсу спеціалізації «Міжнародні відносини» Інституту соціальних та політичних наук Уральського федерального університету імені першого Президента Росії Б. М. Єльцина, Росія, м. Єкатеринбург.

Побєдаш Д. І.

Кандидат історичних наук, доцент кафедри теорії та історії міжнародних відносин Інституту соціальних та політичних наук Уральського федерального університету імені першого Президента Росії Б. М. Єльцина, Росія, м. Єкатеринбург.

Анотація. У статті розглядаються соціально-філософські підстави і перспективні способи міжнародного співробітництва в сфері науки та освіти. Показується необхідність пошуку нових шляхів міжнародної взаємодії в контексті подолання методологічної обмеженості домінуючих у світовій політиці неореалістських поглядів. Здійснюється спроба поглянути на міжнародну науково-освітню інтеграцію з позицій альтернативних підходів і філософського осмислення підстав міжнародних відносин. Ставляться питання про позитивний вплив міжнародної інтеграції у сфері науки та освіти на рівень особистісного розвитку людини, про інноваційні способи міжнародної взаємодії в даних сферах та про перспективи їх впливу на зміцнення та реорганізацію сучасних міжнародних відносин. Описується досвід проведення студентських моделей ООН в якості однієї з інноваційних форм міжнародного співробітництва у сфері науки та освіти.

Ключові слова: міжнародна інтеграція, наука, вища освіта, рівень міжособистісної взаємодії у міжнародних відносинах, студентські моделі ООН, соціально-філософський аналіз, загальнолюдські цінності.

Постановка проблеми. В умовах специфіки сучасних міжнародних відносин, яка динамічно змінюється, очевидною стає необхідність пошуку нових механізмів регуляції і перебудови сучасного світового порядку. Актуальні не тільки розробки фінансово-економічних, інституційно регульованих державою методів міжнародної інтеграції, а й дослідження шляхів зміцнення міжнародних відносин за допомогою вибудовування зв'язків у соціальній, культурній, науковій та освітній сферах. Вимагає уваги вивчення ролі наукових і студентських спільнот у якості недержавних акторів, здатних до зміни обличчя сучасної світової політики в умовах необхідності подолання методологічної обмеженості домінуючих неореалістських поглядів. Аналіз способів взаємодії в галузі науки і освіти з точки зору альтернативних підходів (неолібералізм, постмодернізм, конструктивізм, філософський аналіз та ін.) дозволить окреслити можливі зрушення в бік зміцнення міжнародного співробітництва на нових рівнях.

Мета статті – проаналізувати соціально-філософські підстави і можливі способи міжнародного співробітництва у сфері науки та освіти, а також позначити перспективи впливу інтеграції в даній області на обличчя сучасної світової політики.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Зростаюча економічна взаємозалежність держав світу спонукає розробляти програми інтеграції в інших областях людської діяльності. За моделлю «глобальної економічної системи» [1, р. 191-192] можливе формування зв'язків у сфері науки та освіти за допомогою побудови відносин безпосередньо між локальними структурами (університетами, науково-дослідницькими центрами, студентськими організаціями, науковими спільнотами) в різних регіонах, виходячи з локальних потреб на «не-державному» і, тим не менш, міжнародному рівні. Про «ризоматичний», який не має єдиного центру («а-центровані системи»), характер відносин вперше заговорили французькі філософи другої половини ХХ ст., Жиль Дельоз і Фелікс Гваттарі [2, с. 6-45]. Постмодерністський проект даних мислителів, а також дослідження Мішеля Фуко в області політики і соціальної епістемології, лягли в основу реорганізації системи освіти, ставши ідеологічною базою «синхронних» студентських революцій у Франції та Японії в 1968 р. Дослідженню міжнародної інтеграції в галузі вищої освіти присвячували свої роботи такі дослідники, як Дж. Найт, Г. де Віт, К. Керр, А. Кортунов та ін. Особливо хотілося б відзначити багатогранний аналіз інтернаціоналізації вищої освіти, виконаний В. Купріяною-Ашиною та Чанг Жу [див. 3]. Проблематикою наукових співтовариств займалися такі філософи і соціологи науки, як І. Лакатос, Т. Кун, Р. Мертон, Е. Адлер, П. Хаас, Ю. Габермас та ін.

Основні результати дослідження. Сучасна ситуація глобальної нестабільності породжує сумніви, взаємну недовіру, а конфлікти в таких умовах лише поглиблюються. Як показують останні події, пропаганда і недостача правдивої інформації на тлі слабкої міжнародної інтеграції академічних еліт та інтелігенції здатні швидко зруйнувати навіть, здавалося б, міцні міжнародні відносини. Більш того, у світлі останніх подій доводиться констатувати явну політичну ангажованість дослідників міжнародних відносин. Найчастіше академічна еліта схильна йти у домінуючий політреалізм та взагалі заперечувати наявність будь-яких моральних чинників у політиці, або зображувати дії своєї країни як цілком адекватну реакцію на ворожі дії інших країн. Тим самим вона фактично виправдовує дії свого політичного керівництва. Однак ще на початку ХХ ст. британський мислитель-лібераліст Норман Енджелл писав: «Дев'яносто дев'ять відсотків ревнощів, озлоблення, заздрощів в міжнародних відносинах породжуються не фактами, а нашим нерозумінням фактичного стану справ» [4, р. 214]. У зв'язку з цим вагому роль в міжнародному взаєморозумінні відіграє не тільки інформованість суспільства, але й різнобічне, глибоке осмислення сучасних процесів та подій. Це повинно забезпечуватися якістю вищої освіти і наукових досліджень, а також свободою доступу широкої громадськості до даних ресурсів.

Н. Енджелл ще до Першої Світової війни попереджав про економічну невивідність військових дій і захоплення чужих територій, осмислював загальнолюдські підстави, на яких можлива побудова взаємовигідної продуктивної взаємодії [5]. Дійсно, досвід ХХ століття показав, що вирішення питань світової політики жорсткими, силовими методами не приносить вигоди жодній зі сторін. Йдеться не тільки про економічні вигоди, але й про багатопланову взаємозалежність культурних, соціальних, психологічних аспектів, оскільки події розгортаються в контексті *людських* відносин, а не відносин з бездушним «об'єктом». У зв'язку з розумінням даних моментів сьогодні викликають сумніви домінуючі як в американських, так і в російських політичних стратегіях і діях реалістські погляди. У

рамках класичного реалізму ігнорується загальнолюдська етика; в якості основного мотиву зовнішньополітичної дії розглядається страх перед «Іншим» (що нібито є «природним» станом людини); застосування силових методів не викликає сумнівів; в якості акторів світової політики розглядаються лише держави [6, р. 4-15].

Тим не менш, страх і війна навряд чи можуть бути визнані природними для людини. Навпаки, історія та культура людства показують, що поряд з деструктивним початком для нас, як мислячих істот, характерні любов і добро, конструктивний і творчий потенціал [7, с. 10-13]. Нам потрібен цей «Інший» задля іншої, додаткової до нашої точки зору, що дозволяє самим відкритися і розгорнути по максимуму свої можливості. Таким чином, на даному етапі існує необхідність розглядати сучасні міжнародні відносини з точок зору різних рівноправних теоретичних підходів, а також орієнтуватися на конструктивний потенціал інтегруючих тенденцій в таких сферах людської діяльності, як культура, спорт, наука та освіта.

Незважаючи на велику кількість літератури, присвяченої, з одного боку, способам здійснення міжнародної інтеграції та дослідженням наукових співтовариств у різних соціально-гуманітарних дисциплінах – з іншого, відчувається нестача цілісної картини підстав, способів і перспектив міжнародної взаємодії у сфері науки і освіти. Більшість дослідників даного напрямку погоджуються з думкою, що інтегрованість у глобальний науковий та освітній простір є благотворним фактором як «внутрішнього» розвитку держави, так і гармонізації міжнародних відносин. Починаючи з другої половини ХХ ст., очевидно зростання ролі експертних і наукових співтовариств у прийнятті урядовими структурами, в тому числі і зовнішньополітичних, рішень [8]. Тим не менш, на даний момент діяльність наукових співтовариств і освітніх організацій частіше розглядається як внутрішньополітична і така, що обумовлюється державною політикою та рухається виключно в напрямку стратегічного розвитку тієї чи іншої країни.

Між тим, сучасна ситуація тотального плюралізму, втрати орієнтирів і назрівання кризи практично у всіх областях людської діяльності спонукає до необхідності перегляду стереотипів, сформованих в силу домінування в світовій політиці реалістських поглядів. У зв'язку з цим виникає ряд питань щодо розуміння місця і ролі науково-педагогічних спільнот. Чи можна розглядати дані співтовариства в якості недержавних акторів світової політики? І якщо так, то – на яких підставах? А якщо ні, то – в яких інших якостях? Які позитивні сторони міжнародна науково-освітня інтеграція несе не державі, а безпосередньо людині незалежно від її національної належності? Яке соціально-філософське підґрунтя у потребі в міжнародній взаємодії у сфері науки та освіти? Якими способами та за якої нормативної бази може здійснюватися дана взаємодія? Які довгострокові перспективи зміцнення міжнародного співробітництва у сфері науки та освіти для людства в цілому?

Як вірно помічає ректор Євразійського національного університету (Казахстан), проф. Б. Ж. Абдраїмов, «освітня інтеграція, що зародилася за історичними мірками, зовсім недавно, походить від розуміння того, що економічна інтеграція автоматично припускає інтеграцію кадрового забезпечення цього процесу» [9]. Дійсно, розвиток зовнішньоекономічних зв'язків веде до тіснішої співпраці й в інших сферах діяльності. У зв'язку з цим більшість країн Європейського Союзу та ряд держав з прилеглих регіонів включаються в інтеграційний проект в галузі освіти, відомий як «Болонський процес». На різних рівнях декларується необхідність міжнародної співпраці в плані спільних наукових досліджень та освітніх програм. Так, точку зору уряду Російської Федерації по зміцненню міжнародної взаємодії у сфері науки і освіти з метою інформаційного співробітництва, підвищення

якості життя та кваліфікації кадрового складу відображають такі джерела, як, наприклад, «Стратегія національної безпеки Російської Федерації до 2020 року» [10, п. 7, 16, 24, 58, 61, 66-70], «Концепція участі Російської Федерації в об'єднанні БРІКС» [див. 11, п. 23, 24, 25, 33, 34] та ін. Взаємодія держав в рамках різних, в першу чергу, економічно вигідних союзів, таких як ШОС, БРІКС, АСЕАН, НАФТА, ЄС, ЄврАзЕс, безсумнівно, благотворно впливає на зближення співробітництва в сферах культури, науки та освіти.

І все таки не можна віддавати політичним і економічним рішенням і нормативним документам у цій сфері єдину роль у плані визначення ходу та специфіки інтеграційних процесів. Ряд програм та заходів щодо їх реалізації, виконуваних державами на правовому і політичному рівнях, безумовно, необхідний в якості підготовки бази та розширення простору для культурного, наукового та освітнього міжнародного співробітництва. Однак хотілося б звернути особливу увагу на те, що будь-які міжнародні відносини, виявляються у кінцевому рахунку *взаємодією між окремими людьми*. Політичні розбіжності, кризи і нестабільні ситуації ведуть, насамперед, до ослаблення міжнародного економічного співробітництва, оскільки в очах інвесторів і економістів представляють собою загрози для торгівлі. Відповідно, ризики знижуються шляхом скорочення обсягів фінансування і продажів, що, в свою чергу, породжує ще більшу взаємну недовіру. В цьому випадку провідну роль у збереженні міжнародних зв'язків можуть грати відносини в таких областях, як культура, наука та освіта, що безпосередньо не відносяться до фінансів та економіки. Тому з позиції найважливіших потреб людини в спілкуванні з «Іншими», творчій активності та вільній самореалізації можна стверджувати, що найбільш тісна, укріплена саме на рівні загальнолюдських цінностей співпраця народжується в розрізі міжособистісних відносин. Міжнародні відносини, на наш погляд, будуються не як абстрактні зв'язки «між державами» і розгортаються не тільки у формальному ключі на «політичній арені», а вчених і студентів не можна сприймати виключно як один з «ресурсів» внутрішньої та зовнішньої політики [12, с. 121]. Міжнародні відносини – це ще й особисті неформальні зв'язки абсолютно різних за національністю, культурою, віросповіданням, соціальним статусом та професійною належністю людей.

Подібна точка зору характерна для людей, що займаються спільними міжнародними науково-освітніми проектами. Наприклад, на зустрічі щодо питань зміцнення російсько-фінського співробітництва у сфері науки та освіти з ректором Університету Кумкенлаксон (Фінляндія), проф. Петтері Іконен, ректор Санкт-Петербурзького державного політехнічного університету (Росія), проф. А. І. Рудський, промовляє наступні слова: «Наша співпраця не спирається лише на міждержавні угоди про транскордонне співробітництво держав – це само собою зрозумілі директиви, але вони не зобов'язують нас до дії. Нам це цікаво в першу чергу з точки зору можливості творчого проникнення...» [13]. Таким чином, міжнародна взаємодія в рамках вирішення дослідницьких завдань та розвитку освіти цікава для окремих особистостей своїм творчим потенціалом, можливістю побачити ту чи іншу проблему під кутом зору іншого менталітету, продуктивним діалогом різних культур.

До традиційних способів організації міжнародного співробітництва у сфері науки та освіти можна віднести здійснення програм обміну студентами, викладачами, науковими співробітниками; спільні міжнародні магістерські програми; практику «подвійних дипломів»; спільні науково-дослідні публікації; міжнародні науково-практичні конференції; програми стажувань для учнів, науковців і педагогічних кадрів; спільну роботу в рамках міжнародних грантів; відкриття на базі національних ВУЗів філій зарубіжних кафедр, інститутів, університетів. Однак реалізація багатьох подібних напрямків ускладнюється

ступенем академічної мобільності і нестачею фінансових ресурсів. У зв'язку з цим актуальною стає розробка таких інноваційних способів міжнародної взаємодії у сфері науки та освіти, як використання цифрових інформаційних технологій для проведення віртуальних форумів і відео-конференцій, застосування інтерактивних та дистанційних технологій навчання, підвищення академічної мобільності за рахунок коштів різних фондів і грантів, проведення міжнародних зустрічей, спрямованих на вирішення наукових проблем, в альтернативних формах ігор, відкритих дискусій, студентських моделей реально існуючих міжнародних організацій та ін. Такі нетрадиційні розробки привертають увагу світової громадськості, допомагають вирішити не лише ряд спеціально-наукових проблем, а й глобальних міжнародних питань, а також сприяють особистісному розвитку учасників, а отже, і зростанню міжнародної інтегрованості науково-педагогічних кадрів.

Наприклад, посиленню міжнародної інтеграції, на наш погляд, може сприяти проведення таких нетрадиційних заходів у сфері науки і освіти, як молодіжні моделі ООН, що набирають популярність у всьому світі. Студенти-міжнародники та молоді вчені в галузі міжнародних відносин є найбільш мобільними й активними учасниками подібних заходів, оскільки вони значною мірою зацікавлені як в отриманні нового досвіду, так і в можливості обговорювати та вирішувати гострі проблеми сучасності, з якими їм доведеться більш щільно мати справу у своєму професійному майбутньому. Особистий досвід участі авторів даної статті в міжнародних студентських моделях ООН, що проходили в 2013-2014 рр. в різних містах Росії [14, 15, 16] показує, що дані заходи сприяють, по-перше, *особистісному розвитку учасників* (покращення навиків володіння іноземними мовами, практика переговорної майстерності, досвід публічного виступу, прояв лідерських якостей і ораторських здібностей), по-друге, *осмисленню міжнародних проблем з різних точок зору* (розуміння «делегатом» позиції тієї чи іншої країни «зсередини» завдяки смислому зануренню в умови її реального формування, можливість пережити досвід іншого народу як власний і глибоко хвилюючий, розвиток більш дружнього відношення до представників і позицій інших країн, залучення в обговорення актуальної проблеми в творчому просторі свіжих поглядів та ідей), по-третє, *зміцненню міжособистісних зв'язків з іноземними учасниками* (нові знайомства із зарубіжними студентами та молодими вченими, досягнення взаєморозуміння точок зору один одного по ряду розглянутих в рамках заходу питань, можливість формування позитивного образу представника рідної країни у іноземних колег, підтримка довгострокових неформальних відносин після проведення заходу завдяки спільним інтересам) і, нарешті, *пошуку альтернативних шляхів вирішення гострих міжнародних проблем* (результати обговорення проблем та резолюції, які винесені з їх приводу учасниками молодіжних моделей ООН, з ініціативи організаторів можуть бути представлені для ознайомлення таким урядовим органам і структурам, як, наприклад, генеральним консульствам країн, зацікавлених у розглянутих питаннях, міжнародному співтовариству моделей ООН, реальним органам ООН тощо). Проте, утруднення у плані розвитку потенціалу подібних заходів найчастіше пов'язані з тим, що вони розглядаються лише в якості «рольових ігор» в контексті педагогічного процесу, внаслідок чого результати вирішення міжнародних проблем, пропоновані учасниками «модельного руху», не сприймаються всерйоз і не удостоюються уваги реальних організацій. Однак проведення даних моделей та інших інноваційних форм заходів за участю студентів та молодих вчених з різних країн світу має величезний потенціал у плані мережевого зміцнення міжнародних відносин за допомогою міжособистісної взаємодії, а також завдяки можливому формуванню нового типу недержавних акторів світової політики (міжнародні молодіжні неурядові структури, студентські організації, наукові співтовариства).

«Оскільки самостійні та перспективні напрямки розвитку співробітництва міждержавного рівня пов'язані сьогодні зі сферою освіти, вони ізольовані від політичних розбіжностей і сприяють створенню таких умов, які згладять політичні та економічні суперечності між країнами та виведуть їх на новий рубіж співробітництва», – вважає Б. Ж. Абдраїмов [9]. Погоджуючись в даному питанні з проф. Б. Ж. Абдраїмовим, підсумуємо: зміцнення міжнародного співробітництва в галузі науки та освіти різними способами і на різних рівнях (від системного та державного до рівня мікро-спільнот та окремих особистостей) має величезний потенціал в плані більш продуктивної, позитивної, гармонійної реорганізації сучасних міжнародних відносин. На наш погляд, такі перспективи, з одного боку, не припускають негативних моментів прагнення до «панування розумних» [17, с. 80], оскільки носять неурядовий характер, але з іншого боку, здатні вплинути на більш виважене як в науковому, так і в людському плані прийняття політичних рішень.

Висновки. Будучи вкоріненою в іманентних потребах особистості в саморозвитку та самореалізації, міжнародна взаємодія в таких областях, як культура, спорт, наука та освіта, виявляється найбільш продуктивною і, в той же час, сприяє формуванню найбільш міцних міжнародних зв'язків. Нові перспективи міжнародного співробітництва відкриваються як на рівні спільних міждисциплінарних науково-освітніх проектів, так і в плані пошуку інноваційних засобів і форм вирішення глобальних проблем та реорганізації сучасних міжнародних відносин на підставі об'єднуючих загальнолюдських цінностей.

Особливу подяку автори цієї статті хотіли б висловити *Васильєву Володимирі Сергійовичу*, співробітнику кафедри теорії та історії міжнародних відносин Інституту соціальних та політичних наук Уральського федерального університету, за допомогу з українським перекладом.

Список використаної літератури

1. Post-crisis Global Economy: Restoration of Equilibrium : Monograph. / A. Andreeva, O. Anisimova, Yu. Bilenko and others. / Edited by O. Shnyrkov and A. Filipenko. – К. : Publishing center «Kyiv University», 2013. – 311 p.
2. Делёз Ж. Тысяча плато: Капитализм и шизофрения / Жиль Делёз, Феликс Гваттари; пер. с франц. и послесл. Я. И. Свирского; науч. ред. В. Ю. Кузнецов. – Екатеринбург : У-Фактория, – М. : Астрель, 2010. – 895, [1] с.: ил.
3. Куприянова-Ашина В. Интернационализация в сфере высшего образования: Российские подходы. / Вероника Куприянова-Ашина, Чанг Жу // Международные процессы. – 2013. – Т. 11. Номер 2 (33). Сотрудничество и противоборство в мировой политике. Май-август 2013. – С. 85-94.
4. Angell N. Commercial Rivalry and International Relations. / Norman Angell // The Advocate of Peace (1894-1920), (OCTOBER, 1913). – Vol. 75, No. 9. – P. 212-214.
5. Энджелл Н. Великое заблуждение. Очерк о мнимых выгодах военной мощи наций. / Норман Энджелл; пер. с англ. – Челябинск : Социум, 2009. – 353, [9] с.
6. Morgenthau H. J. Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace. / Hans J. Morgenthau; Fifth Edition, Revised. – New York : Alfred A. Knopf, 1978. – 650 p.
7. Фромм Э. Ценности, психология и человеческое существование. / Эрих Фромм // Фромм Э. Искусство быть : [сборник; пер. с англ.]. – М. : АСТ, 2013. – С. 8-26.
8. Победаш Д. Профессура правит миром: политический реализм и правящая элита США. / Дмитрий Победаш // Известия Уральского государственного университета. – 2006. – № 45. – С. 56-64.

9. Абдраимов Б. Ж. Межвузовское сотрудничество как ключевой фактор развития общего образовательного пространства: евразийское измерение. / Б. Ж. Абдраимов. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ia-centr.ru/expert/4223/>.
10. Стратегия национальной безопасности Российской Федерации до 2020 года // Официальный сайт президента России (13. 05. 2009). – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://archive.kremlin.ru/text/docs/2009/05/216229.shtml>.
11. Концепция участия Российской Федерации в объединении БРИКС // Официальный сайт Министерства иностранных дел Российской Федерации (09. 02. 2013). – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.mid.ru/brp_4.nsf/newslines/D23D45D62C00F78E44257B35002ACD50.
12. Шишкина О. Политика соседства или политика соседей? Россия и «западный фланг» СНГ. / Ольга Шишкина // Международные процессы. – 2012. – Т. 10. Номер 3 (30-31). Теория в условиях неопределённости. Сентябрь-декабрь 2012. С. 116-123.
13. Укрепление российско-финского сотрудничества в сфере науки и образования. // Новости НИУ СПбГПУ (16.05.2014). – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://nru.spbstu.ru/novosti/news_nru/news487/.
14. Отчёт о мероприятии «Екатеринбургская международная модель ООН» 28-30 ноября 2013 г. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://fir.ispn.urfu.ru/media/files/2014/01/%D0%9E%D0%A2%D0%A7%D0%95%D0%A2_%D0%95%D0%9C%D0%9C%D0%9E%D0%9E%D0%9D-2013.pdf.
15. Повестка Тюменской студенческой модели ООН-2014 (21-24 марта 2014 г.). – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://tmun.utmn.ru/agenda>.
16. Печатный «Вестник» Московской международной модели ООН (13-18 апреля 2014 г.). – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://modelun.ru/?page_id=632
17. Богачов А. Відкритий політичний світ – прихований демократичний етос. / Андрій Богачов // Філософська думка. – 2009. – № 1. – С. 80-95.

INTERACTION IN FIELDS OF SCIENCE AND EDUCATION AS A FACTOR OF CONSOLIDATION OF INTERNATIONAL RELATIONS

Biricheva E. V.

PhD in Philosophy, teacher of the Chair of Philosophy, Institute of Philosophy and Law, Ural Branch of Russian Academy of Sciences, Russia, Yekaterinburg.

Kolmakova S. S.

Student of the 4th course, specialization «International Relations», Institute of Social and Political Sciences, Ural Federal University named after the first President of Russia B. N. Yeltsin, Russia, Yekaterinburg.

Piksaeva K. Yu.

Student of the 4th course, specialization «International Relations», Institute of Social and Political Sciences, Ural Federal University named after the first President of Russia B. N. Yeltsin, Russia, Yekaterinburg.

Pobedash D. I.

PhD in History, Associate Professor of the Chair of Theory and History of International Relations, Institute of Social and Political Sciences, Ural Federal University named after the first President of Russia B. N. Yeltsin, Russia, Yekaterinburg.

Abstract. *This article contemplates socio-philosophical foundations and promising ways of international cooperation within spheres of science and education. The authors try to demonstrate that it is necessary to search for new ways of international interaction in order to overcome methodological narrowness of neorealist concepts dominating in contemporary world politics. The authors examine international integration in science and education from alternative positions applying philosophical rethinking of the basis of international relations. The ar-*

ticle poses questions of positive influence of international integration in science and education on personal human development, of innovative ways of international interaction within these fields, and of possible influence of such interaction on consolidation and reorganizing of contemporary international relations. Reference to the experience of participation in youth UN models illustrates a successful progressive way of international cooperation within fields of science and education.

Key words: *international integration, science, higher education, level of interpersonal interaction within international relations, youth UN models, socio-philosophical analysis, common human values.*

References

1. Post-crisis Global Economy: Restoration of Equilibrium : Monograph. / A. Andreeva, O. Anisimova, Yu. Bilenko and others. / Edited by O. Shnyrkov and A. Filipenko. – K. : Publishing center «Kyiv University», 2013. – 311 p.
2. Deleuze G. Tsytyacha plato: Kapitalizm i shizofrenia / Gilles Deleuze, Felix Guattari; per. s franc. i poslesl. Ya. I. Svirskogo; naush. red. V. Yu. Kuznetsov. – Yekaterinburg : U-Factoria. – M. : Astrel', 2010. – 895, [1] s.: il.
3. Kupriyanova-Ashina V. Internatsionalizatsiya v sphere vysshego obrazovaniya: Rossijskie podhody. / Veronika Kupriyanova-Ashina, Chang Ju // Mezhdunarodnye processy. – 2013. – T. 11. Nomer 2 (33). Sotrudnichestvo i protivoborstvo v mirovoj politike. May-avgust 2013. – S. 85-94.
4. Angell N. Commercial Rivalry and International Relations. / Norman Angell // The Advocate of Peace (1894-1920), (OCTOBER, 1913). – Vol. 75, No. 9. – P. 212-214.
5. Angell N. Velikoe zabluzhdenie. Ocherk o mnimyh vygodah voennoj moschi natsij. / Norman Angell; per. s angl. – Chelyabinsk : Socium, 2009. – 353, [9] s.
6. Morgenthau H. J. Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace. / Hans J. Morgenthau; Fifth Edition, Revised. – New York : Alfred A. Knopf, 1978. – 650 p.
7. Fromm E. Tsenosti, psihologiya i chelovecheskoe suschetvovanie. / Erich Fromm // Fromm E. Iskusstvo byt' : [sbornik; per. s angl.]. – M. : AST, 2013. – S. 8-26.
8. Pobedash D. Professura pravit mirom: politicheskij realism i pravyaschaya elita SShA. / Dmitry Podedash // Izvestiya Ural'skogo gosudarstvennogo universiteta. – 2006. – № 45. – S. 56-64.
9. Abdraimov B. Zh. Mezhvuzovskoe sotrudnichestvo kak kluchevoj factor razvitiya obschego obrazovatel'nogo prostranstva: evrazijskoe izmerenie. / B. Zh. Abdraimov. – [Electronic source]. – Mode of access: <http://www.ia-centr.ru/expert/4223/>.
10. Strategiya natsional'noj bezopasnosti Rossijskoj Federatsii do 2020 goda // Oficial'nyj sajt presidenta Rossii (13. 05. 2009). – [Electronic source]. – Mode of access: <http://archive.kremlin.ru/text/docs/2009/05/216229.shtml>.
11. Contseptsiya uchastiya Rossijskoj Federatsii v ob'edinenii BRIKS // Oficial'nyj sajt Ministerstva inostrannyh del Rossijskoj Federatsii (09. 02. 2013). – [Electronic source]. – Mode of access: http://www.mid.ru/brp_4.nsf/newslne/D23D45D62C00F78E44257B35002ACD50.
12. Shishkina O. Politika sosedstva ili politika sosedej? Rossiya i «zapadnyj flang» SNG. / Ol'ga Shishkina // Mezhdunarodnye processy. – 2012. – T. 10. Nomer 3 (30-31). Teoriya v usloviyah neopredelyonnosti. Sentyabr'-dekabr' 2012. S. 116-123.
13. Ukreplenie rossijsko-finskogo sotrudnichestva v sphere nauki i obrazovaniya. // Novosti NIU SPbGPU (16. 05. 2014). – [Electronic source]. – Mode of access: http://nru.spbstu.ru/novosti/news_nru/news487.
14. Otchyot o meropriyatii «Yekaterinburgskaya mezhdunarodnaya model' OON» 28-30 noyabrya 2013 g. – [Electronic source]. – Mode of access: http://fir.ispn.urfu.ru/media/files/2014/01/%D0%9E%D0%A2%D0%A7%D0%95%D0%A2_%D0%95%D0%9C%D0%9C%D0%9E%D0%9E%D0%9D-2013.pdf.
15. Povestka Tumenskoj studencheskoj modeli OON-2014 (21-24 marta 2014 g.). – [Electronic source]. – Mode of access: <http://tmun.utmn.ru/agenda>.
16. Pechatnyj «Vestnik» Moskovskoj mezhdunarodnoj modeli OON (13-18 aprelya 2014 g.). – [Electronic source]. – Mode of access: http://modelun.ru/?page_id=632.
17. Bohachov A. Vidkrytyj politychnyj svit – pryhovanyj demokratychnyj etos. / Andrij Bohachov // Filosofs'ka dumka. – 2009. – № 1. – S. 80-95.

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ В СФЕРЕ НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ КАК ФАКТОР УКРЕПЛЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ

Биричева Е. В.

Кандидат философских наук, преподаватель кафедры философии Института философии и права Уральского Отделения Российской Академии Наук, Россия, г. Екатеринбург.

Колмакова С. С.

Студентка 4-го курса специализации «Международные отношения» Института социальных и политических наук Уральского федерального университета имени первого Президента России Б. Н. Ельцина, Россия, г. Екатеринбург.

Колмакова С. С.

Студентка 4-го курса специализации «Международные отношения» Института социальных и политических наук Уральского федерального университета имени первого Президента России Б. Н. Ельцина, Россия, г. Екатеринбург.

Победаш Д. И.

Кандидат исторических наук, доцент кафедры теории и истории международных отношений Института социальных и политических наук Уральского федерального университета имени первого Президента России Б. Н. Ельцина, Россия, г. Екатеринбург.

Аннотация. *В статье рассматриваются социально-философские основания и перспективные способы международного сотрудничества в сфере науки и образования. Показывается необходимость поиска новых путей международного взаимодействия в контексте преодоления методологической ограниченности доминирующих в мировой политике неореалистских воззрений. Осуществляется попытка взглянуть на международную научно-образовательную интеграцию с позиций альтернативных подходов и философского осмысления оснований международных отношений. Ставятся вопросы о позитивном воздействии международной интеграции в сфере науки и образования на уровень личностного развития человека, об инновационных способах международного взаимодействия в данных сферах и о перспективах их влияния на укрепление и реорганизацию современных международных отношений. Описывается опыт проведения студенческих моделей ООН в качестве одной из инновационных форм международного сотрудничества в сфере науки и образования.*

Ключевые слова: *международная интеграция, наука, высшее образование, уровень межличностного взаимодействия в международных отношениях, студенческие модели ООН, социально-философский анализ, общечеловеческие ценности.*